

Uwagi dotyczące koncepcji projektu GiGAfabryka PV

Instytut Energii Odnawialnej sp. z o.o. poinformował o zarejestrowaniu spółki Giga PV S.A., której celem ma być budowa fabryki produkującej ogniwa fotowoltaiczne o mocy 1 GW/rok. Projekt wpisuje się w cele polskiej polityki energetycznej i Zielonego Ładu Unii Europejskiej, i jest godny poparcia. Mamy jednak poważne obawy, czy przedstawiane przez Pana Grzegorza Wiśniewskiego, Prezesa IEO sp. z o.o. i Prezesa Giga PV S.A., argumenty i sposoby przemawiające za jego realizacją są prawidłowe. Poniżej przedstawiamy listę pytań i nasze uwagi odnosząc się do konkretnych stwierdzeń (czcionka bold) Pana Prezesa Wiśniewskiego:

1. „Cała inwestycja ma kosztować 1 mld zł. Fabryka będzie zatrudniać ponad tysiąc pracowników i produkować 1 GW ogniw fotowoltaicznych rocznie”.

- Jakie firmy założyły spółkę Giga PV S.A. i jakie są ich kompetencje mające znaczenie dla powodzenia projektu? Jak dotąd wszystkie informacje pochodzą od IEO sp. z o.o, który jest kilkuosobową firmą nie mającą zaplecza technologicznego.
- Czy określono szczegóły dotyczące produkcji, np. typu i wielkości podłoży krzemowych (ma to decydujący wpływ na koszty związane z zakupem urządzeń technologicznych)?
- W jaki sposób oszacowano planowaną wielkość zatrudnienia - ponad 1000 pracowników? Przy założonej produkcji 1 GW na rok oznaczałoby to ok. 2.5 - 3 €cent/Wp kosztów związanych z samymi tylko płacami.
- Czy produkowane będą jedynie ogniwa, czy również moduły i w jakiej części produkcja ogniw miałaby pokryć zapotrzebowanie na własną produkcję modułów?
- Założenia kosztowe projektu (skąd się wzięła kwota 1 mld zł.?) i jakie inwestycje obejmują?
- Jaka jest struktura przedstawionego budżetu? Jaką jego część będzie stanowił wkład własny udziałowców i, ile zostanie pozyskane z rynku na zasadach komercyjnych, a ile będzie pochodziło z państwowych dotacji?
- Jak wygląda zarządzanie ryzykiem (plan B) w przypadku niepowodzenia przedsięwzięcia (np. niska sprawność ogniw, zbyt wysoki koszt wytwarzania, itd.).
- Czy został opracowany SWOT? Jeżeli tak, to jakie są jego wyniki?

2. „wybrano technologię TOPCon „

- Kto i na jakiej postawie wybrał tę technologię?
- Kto sprzeda nam licencję i czy będzie to w momencie uruchomienia GiGA Fabryki rzeczywiście najaktualniejsza technologia?
- Na jakiej podstawie formułowane są stwierdzenia, że planowana fabryka będzie produkować ogniwa lepsze niż wytwarzane przez chińskich producentów, którzy dziś

dzierżą większość światowych rekordów sprawności i jakości ogniw krzemowych, a firmy takie, jak Longi Solar czy Jinko Solar inwestują w R&D setki milionów dolarów rocznie?

3. Według założeń biznesplanu produkcja ogniw ma rozpocząć się w 2024. Czas przewidywany na uruchomienie 1 GW produkcji ogniw o rekordowo wysokich sprawnościach min. 25-26 % na podłożach o wymiarach w standardzie G1, M4, M6 czy nawet M10 a mających być konkurencyjnymi dla ogniw z Chin jest w opinii Polskiego Towarzystwa Fotowoltaiki **absolutnie nierealny**.

4. GIGA fabryka ma powstać na Śląsku. Autorzy projektu wspominają o wysokokwalifikowanej, fachowej sile roboczej dostępnej w tym rejonie. Czy mają oni na myśli przekwalifikowanych górników? Koszty szkoleń zawodowych (przebranżowienia) dla tak licznej załogi będą bardzo znaczące, a artykułowana już dziś przez górników chęć utrzymania dotychczasowych zarobków albo powiększy koszty pracy w GIGA Fabryce albo będzie wymagała wieloletnich, państwowych dotacji. Stwierdzenie, że „**wybrana lokalizacja ma sprawić, że projekt stanie się ważną częścią polskiej sprawiedliwej transformacji energetycznej, a także będzie stanowić ważny element krajowego systemu innowacji i Zielonego Ładu**” to instrumentalne wykorzystywanie skądinąd szczytnych haseł w celu uwiarygodnienia mało realnego projektu.

5. „Ma powstać na terenach pogórnich będących w trakcie transformacji gospodarczej”.

Technologia wysokosprawnych ogniw krzemowych wymaga wysokiego poziomu czystości otoczenia (powietrza, wody) porównywalnego z technologią przyrządów półprzewodnikowych. Czy zatem Śląsk i jego tereny pogórnice to dobra lokalizacja?

Tereny pogórnice charakteryzują się niestabilną strukturą geologiczną. Produkcja przyrządów półprzewodnikowych, to produkcja w skali mikrometrowej. Można odnieść wrażenie, że autorzy pomylili początek „łańcucha dostaw” z jego końcem. Tereny pogórnice wskazywane są często jako miejsca odpowiednie dla instalacji MW-owych systemów fotowoltaicznych lub farm wiatrowych, a nie stawiania fabryk elementów półprzewodnikowych.

6. „Obecnie dysponujemy prężnie działającym przemysłem fotowoltaicznym, w którym polskie firmy zapełniają prawie cały łańcuch dostaw. W tym łańcuchu brakuje ogniw fotowoltaicznych, które obecnie są importowane z krajów azjatyckich, ale w przyszłości mają być produkowane właśnie w Giga Fabryce”.

To chyba najbardziej zdumiewający fragment wypowiedzi autorów projektu świadczący o ignorancji „technologicznej”. Ogniwa fotowoltaiczne są kluczowym i zarazem najtrudniejszym w realizacji elementem całego procesu wytwarzania modułów PV. Produkcja krzemu metalurgicznego a następnie czystego polikrzemu jako materiału wyjściowego do produkcji krzemu monokrystalicznego, który jest cięty na płytki podłożowe dla ogniw PV jest bardzo kosztowna i energochłonna. Warto tu zaznaczyć, że w najbliższych latach prognozowana jest znacząca nadpodaż polikrzemu na rynkach światowych, co może być dodatkowym argumentem za zaniechaniem pomysłu uruchamiania takiej produkcji w Polsce. To też, w naszej opinii produkcja ogniw PV w Polsce jest **kompletnie bezzasadna**.

Do produkcji ogniw i modułów potrzebna jest również cała gama materiałów, np. źródła domieszek, pasty przewodzące, odczynniki chemiczne, gazy technologiczne, specjalne folie polimerowe, puszki przyłączeniowe, materiały uszczelniające, złącza, kable i wiele innych. Ze wspomnianego „łańcucha dostaw” w przypadku produkcji ogniw fotowoltaicznych nie mamy w tej chwili w Polsce praktycznie żadnych możliwości. W przypadku produkcji całych modułów sytuacja wygląda nieco lepiej, mamy kilka firm zajmujących się produkcją (montażem) modułów PV. Przemysł polski jest w stanie dostarczyć szkło fotowoltaiczne oraz kable i przewody fotowoltaiczne

7. Autorzy podają, że **„Spółka podpisała już listy intencyjne z Instytutem Fraunhofera oraz z Institut Photovoltaïque d'Ile-de-France (IPVF) o współpracy w celu wyboru najlepszej dostępnej technologii oraz identyfikacji możliwych działań badawczych i rozwojowych. Giga PV ma ponadto podpisane porozumienie z Wydziałem Fizyki PW i prowadzi rozmowy z polskimi firmami i instytutami badawczymi i uczelniami, które będą kluczowe w utrzymaniu konkurencyjności produkowanych ogniw i zaprasza wszystkich chętnych do współpracy.**

Czego konkretnie dotyczą wspomniane listy intencyjne? Jeżeli wyboru technologii wysokosprawnych ogniw krzemowych, to po co autorzy wspominają o wybranej już technologii TOPCon? List intencyjny sam w sobie nie ma żadnej mocy prawnej. O którym Instytucie Fraunhofera jest mowa? Francuski Instytut IPVF nie zajmuje się technologią ogniw krzemowych, a Wydział Fizyki PW nigdy nie zajmował się ogniwami krzemowymi. Kto i gdzie zatem zapewni zaplecze badawcze dla takiej fabryki?

8. **„Wykorzystanie wiedzy instytucji badawczych, wykwalifikowani pracownicy do stworzenia w Polsce kluczowych elementów odbudowywanego europejskiego łańcucha dostaw dla fotowoltaiki oraz istniejące i powstające krajowe podmioty przemysłowe stanowią podstawę do stworzenia w Polsce kluczowych elementów odbudowywanego europejskiego łańcucha dostaw dla fotowoltaiki”.**

To kolejne deklaracje nieodpowiadające rzeczywistości. Należy tu wyraźnie zaznaczyć, że w Polsce nie ma ani jednego zespołu badawczego, który miałby jakiegokolwiek doświadczenie w technologii wysokosprawnych ogniw krzemowych, a krajowy przemysł mikroelektroniki opartej na krzemie został w Polsce praktycznie zlikwidowany. Większość osób mająca praktyczne (przemysłowe) doświadczenie i wiedzę w tym zakresie nie jest już czynna zawodowo. Skąd więc autorzy projektu chcą brać doświadczoną krajową kadrę, o której wspominają?

Co konkretnie autorzy mają na myśli twierdząc: **„Planuje się jednocześnie generowanie innowacyjnych rozwiązań we współpracy z polskimi i międzynarodowymi partnerami, czemu służyć będzie projektowany dla Giga Fabryki ekosystem innowacji rozwoju technologii i modeli biznesowych bazujących na energii słonecznej”** ?

Reasumując Polskie Towarzystwo Fotowoltaiki stoi na stanowisku, że o ile sam pomysł znaczącego zwiększenia niezależności Polski w zakresie rozwoju przemysłu fotowoltaicznego ma istotne znaczenie, to zaprezentowana w obecnej formie przez IEO sp. z o.o. koncepcja budowy GIGA fabryki PV nie jest możliwa do realizacji. Należy jeszcze raz przeanalizować

kluczowe kwestie tego pomysłu. Na pewno należą do nich problemy technologiczne: od którego momentu przetwarzania krzemu powinna się w GIGA Fabryce rozpoczynać produkcja ogniw PV, ale również strategiczne cele marketingowe, relacje między jakością i ceną ogniw oraz potencjalnymi rynkami ich zbytu. Jak istotny jest to problem niech świadczy wycofanie się w ostatnich dniach firmy Panasonic z produkcji ogniw (HJT) i modułów PV w obliczu niemożności efektywnego konkurowania z firmami z Chin.

Ponieważ jednym ze statutowych celów Polskiego Towarzystwa Fotowoltaiki jest zrównoważony rozwój tej gałęzi energetyki, a budowa planowanej GIGA Fabryki na pewno na ten rozwój wpłynie, dlatego proponujemy spotkanie z naszymi ekspertami w celu przedyskutowania dalszych losów tego projektu.

Zarząd Polskiego Towarzystwa Fotowoltaiki

dr inż. Stanisław Pietruszko

dr Inż. Tadeusz Żdanowicz

dr inż. Jacek Tomaszewski

dr inż. Janusz Teneta

inż. Kamil Kulma

Warszawa, 02.02.2021

Polskie Towarzystwo Fotowoltaiki

ul. Prałatońska 5/50, 03-510 Warszawa Tel. mob. 605099781 Tel./Fax: 22-6798870

e-mail: informacja@pv-polska.pl www.pv-polska.pl

NIP: PL 5242589631

REGON 140395926

KRS 0000235799

Sąd Rejonowy m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego